

מרכז לחקר טכנולוגיות מים

יוקם באוניברסיטת בן גוריון

המים, ושניים כבר הגיעו לבשלות". בישראל פעילות שתי חממות טכנולוגיות נוספות בתחום המים הממומנות על ידי המדען הראשי במשרד התעשייה והמסחר הישראלי: האחת ממוקמת באשקלון, שם גם הוקם מפעל התפלת מי הים הגדול מסוגו בעולם; השנייה באזור עמק הירדן, סמוך לכנרת ולנהר הירדן. גם באקדמיה הישראלית החליטו לקחת את נושא המים ברצינות, ובאוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע מוקם בימים אלה מרכז לחקר טכנולוגיות מים בהשקעה של 30 מיליון דולר.

אומר דורון לביא, בעל מחקר שערך בתחום עבור מכון נאמן בטכניון: "ישראל היא המובילה בעולם בניצול מי קולחין. מדי שנה מטהרים 70-80 אחוז ממי הקולחין לשימושים חקלאיים. רק לשם השוואה, המדינה הממוקמת במקום השני עושה את זה בשיעור של 12% בלבד. אם החברות הישראליות לא ישכילו לקפוץ לשווקים האלה, החברות הגדולות של מערב אירופה ישתלטו על השוק. אני סבור שבעתיד הרחוק החברות הישראליות יכולות להשתלט על נתח של 10% משוק טכנולוגיות המים".

גם פרופ' סמיט שותף לתחזיות האופטימיות: "הרבה מאוד קרנות הון סיכון ישראליות וזרות מתחילות לגשש סביב אפשרויות השקעה בתחום הזה. הרעיון המרכזי הוא לשוב בתחום המים על ההישגים של תעשיית ההיי-טק הישראלית ולהגיע לאקזיטים עם חברות ענק כמו GE וסימנס, העוסקות בתחום. גם הגל של ההומלנד סקויריטי, שמתפתח בישראל, מגיע לתחום המים מאחר שבישראל יש הרבה מאוד ניסיון לפתרונות טכנולוגיים למניעת זיהום מקורות המים, כשקיים חשש מתמיד כי גורמי טרור ינסו לזקם אותם".

לדברי ראש המכון למים בטכניון בחיפה, פרופ' רפאל סמיט, האיום התמידי במחסור במים חמור יותר ממשבר הנפט. האיום הזה מעורר יזמי היי-טק ישראלים לחפש דרכים להפיק מסנו זהב; בישראל הוקמו בעשור האחרון כ-60 חברות סטארט-אפ בתחום המים - העוסקות באיכות מים, התפלה, קידוחים וחיפוש אחר דרכים להוזלת המים לחקלאות ולתעשייה. כולן פוזלות לשוק העולמי, המוערך ב-570 מיליארד דולר.

בעולם ניכר עניין רב טכנולוגיות מים; רק באחרונה שילמו ענקיות כ-GE וסימנס כ-2.5 מיליארד דולר תמורת החברות איוניקס, אוסמוניקס ו-US פילטר. אולם למרות המוטיבציה, מרבית החברות האלה לא הגיעו לידי למימוש. על פי הערכות, למעלה ממחצית מהן נסגרו עד היום, בהעדר מימון והיתכנות טכנולוגית. באחרונה מתמקד גם גוף התשתיות הלאומיות של ישראל (תל"ם), המשותף למשרדי הממשלה השונים, למערכת הביטחון ולאקדמיה, בשילוב תחום הננו-טכנולוגיה והמים, ומנסה ליזום ארגון לאומי ישראלי לתחום המים.

יו"ר מקורות, בוקי אורן, היה בעברו איש היי-טק ששימש סמנכ"ל לפיתוח עסקי בקומברס, ולאחר מכן בתפקיד בכיר בנטפים. אורן מאמין כי שוק טכנולוגיות המים דומה לשוק ההיי-טק בתחילת דרכו, וכי המים יהיו הנפט של המאה ה-21. "בישראל יש ידע רב בנושא טכנולוגיות מים", אומר אורן. "היא מייצאת ידע במים בכ-700-600 מיליון דולר בשנה, והאקלים בה דומה לאקלים ב-40% משטח העולם, כך שיש שוק גדול. חברת הבת של מקורות Watech מתכוונת לספק תנאים לפיתוח טכנולוגיות מים ולשמש כאתר בטא ליזמים שונים - מהשוק הפרטי או האקדמיה. עד כה נכנסו לחממה שלה 119 פרויקטים בתחום